

Føroya Sosial-Demokrat

FRÆLSI

JAVNAÐUR

BRÓÐURSKAPUR

Nr. 51

Lýsingarprísir fyrri min: 20 oyru á
1. síðu, 15 oyru á 3. og 4. síðu

Fríggjadagin 24. desbr. 1954

Bladið verður bílagt á posthúsinum, og
kostar kr. 3,20 + porto um fjórðingsárid

27 árg.

FØROYA SOSIAL-DEMOKRATUR

ynskiv lesarum sínum eini gleðilig jól!

BØTAN AV FISKIMANNSINS LØNARKORUM

Mánadagin legði P. M. Dam javnaðarflokksins vegna fram á tingborðið uppskotið um lønarviðbót fiskimanna og helt fyrri:

»Betri fyrvirarin enn eftirsnarur.

Tey ólóg, ið undir seinasta landsstýris vanmáttarræði hava brotið inn yvir samfelag okkara, tí okkara fiskimenn hava sitið við skerðum luti, meg u landsins kosnu menn ansa eftir ikki verður øllað at reisa seg aftur.

Ein fiskimaður eins og ein og hvør ið ger eitt arbeiði, hevur rætt til at fáa tryggjan fyrri at fáa hampaliga og rættvísa lön.

Hetta ræður so mikið meira um fyrri fiskimannin sum at tað er veruleiki, at uttan hansara arbeiði, uttan hansara innlögu og veiði kann lítið liv vera á landinum. Við hansara arbeiði á sjónum fær heila okkara samfelag livsmegi. Tað ger og skapar eina sirkulatiön, eitt umfar í samfelagslíkaminum, ið treingir út í hvørja tægr og æðr.

...Fer fiskimaðurin ikki út, mannar hann ikki skip okkara, leggur hann ikki skip okkara, leggur hann ikki til brots út í havsins kalda og vandafulla bardaga, stedgar eisini alt liv heima.

Men hvussu kunnu menn veita, at fiskimaðurin, ið hevur til uppgávu at lúka hesa livsneyðigu uppgávu at røkja á sjógvini ikki bara fyrri seg og síni, men fyrri alt heimafølkkið við, kann og vil fara til havs, uttan at hann fær í minsta lagi somu sømdir sum heimafølkkið, fær tryggjað hampaliga lön fyrri arbeiði sítt?

Ómöguligt!

Tað er himmalrópandi órættvíst at kunna vænta tað.

Javnaðarmenn hava tí við hesum uppskoti loytt sær at biðið heiðraða ting at ásanja hetta.

Vit biðja um tað fyrri fiskimenninar.

Vit biðja um tað fyrri heimafélksins og landsins skuld.

Stórri tap fyrri landið og heimafølkkið kann ikki hugsast enn tað, ið stendst av, at skip okkara verða liggjandi annaðhvørt av verkfalli ella av tí, at fiskimenn nýðast at fara av landinum við øðrum skipum.

Og hetta úrslit, ið ikki kann sleppast uttanum, um skipini ikki verða manna-

að við fólki, ið fær tryggjað lön fyrri arbeiði sítt, verður ikki til minsta skaða fyrri reiðarin. Tað tekur hann beinanvegin av fótum.

Okkara uppskot er ikki órímligt. Tað krevur bara at tingið nú í góðari tíð tryggjar fiskimanninum eina minstu lön uppá kr. 300 um mánaðin, meðan hann er til sjós.

Harafrat verður skotið uppá at veita einumhvörjum fiskimanni heima sum burturi eitt bonus uppá eitt uppkoyti uppá 15 oyru pr. kg av saltfiski og í sama mun fyrri ráfisk ella klippfisk.

Hetta við minstulön hava menn aðrastaðni. Eisini tað við at veita fiskimanninum eitt uppkoyti til fiskaprísir finnst í øðrum landi, t. d. Noregi.

Uppkoytið vil egja monnum at leggja til, at kappast. Tað vil økja um framleiðsluna, um landsins ríkidömi, um arbeiðið í landinum. Tað vil stimbra livsevnið hjá øllum, heila fólkinum.

Uppskotið skjýtur uppá at avtaka hin órættvísa toskaskattin, ið rakar tey, ið minstu ráðini hava. Innátøkurnar til uppkoytið kunnu fáast á annan betri og meiri demokratiskan hátt. Vegirnir eru mangir at ganga. Ein er ein eksportavgift og ein stórmannaskattur.

Lögmaður segði í takkar og stevnuröðu síni, at lögtingið átti at halda seg uttanfyrri lønskipanina fyrri fiskimenn. Tað skuli felögini greiða, helt hann.

Ikki fyrr enn felögini vóru rend fäst, kundi landsstýrið vera til reiðar at hjálpa til at fáa eina skipan í lag.

Við tí í minni, sum hent er seinastu árin, fullu hesi orð lögmannsins mongum illa. Tá ið sjógvurin er farin at bróta, tá ið samfelagið er komið í havsneyð, er ofta ov seint at leggja til brots fyrri at hjálpa.

Tann minstirættur, ið fiskimaðurin vann í ár, er nú farin úr gildi. Og fiskimaðurin stendur nú verri enn hann nakran tíð hevur staðið. Hann vil ikki og kann líka so lítið sum nakar annar stuttur ganga við til at fáa minsta rætt sín skerdan. Tað megu vit tingmenn ásanja. Tað skylda vit at ásanja og skilja. Tí eiga vit ikki bara nú beinanvegin skipa fyrri, at hann fær ikki verri minstulönarkor. Men vit skylda at útbýggja tað, ið hann vann við at veita honum viðari sömdir, ið

eggjar honum til at fara til havs og gevur honum gleði við og hug til at leggja alla sína arbeiðsorku, alt sitt dirvi og áráði til fyrri at veiða mest móguligt til seg, síni, heimafølkkið og landið í síni heild.

Eg skal við hesum orðum javnaðarfólksins vegna mæla heiðraða lögtingsmonnum at taka væl undir við hesum uppskoti til bótan av fiskimannsins korum og harvið til tryggjan av samfelagsins livsmegi.

SAMGONGUTREYTI

Treytirnar vóru 19.

I næsta blaði vilja vit taka teir allar upp.

Kortini vilja vit nerta við nakrar, ið gjörð; tað heilt ómóguligt hjá javnaðarflokkinum at vera við:

2. tåttur: »Um so er, at fiskimenn og reiðarar ikki á vanligan hátt koma ásamt um lønarsáttmálar, eru flokkarnir til reiðar at hjálpa til at fáa semju í lag, t. d. soleiðis, at lønarsáttmálin fyrisetur, at fiskimaðurin fær eina part í fastari lön um mánaðin til konu ella eftir ynski, men restin verður goldin við avrokning eftir sáttmála.«

Altso fyrst stríð, verkfall og orrusta!

Og so er tann uppkotni hjálparhátturin so skaftur, at hann ikki kann annað enn virka sum eitt stórt afturstig fyrri fiskimannin.

Eru menninir óðir í hövðinum!

4. tåttur: »Landsstýrið rindar 93000 kr. fyrri húsognir royndarstöðurnar í Hoyvík og á Sandi og yvirtækur harvið jarðargrunnin og kongsgóðið. Grunnurin verður umskipaður sum landbúnaðarhypotek.

Vit skulu altso keypa yvirtökuna. Fullkomuliga í stríð við stöðuna hjá javnaðarmonnum og stöðuna hjá fólkalöflokkinum sum hor var fyrr, nevniliga at tað, vit yvirtaka, yvirtaka vit við rubb og stubb sum okkara part uttan viðurgjald.

»Hvor er nu de gæve vovehalse,« fólkalöflokksmenninir? Nøkur skýmskots sambandshým!

7. tåttur: »Landsstýrið fær sum allraskjótast skil á teimum ágóðum, sum lögtingið hevur hjá ríkiskassanum frá krígstíðini (útlagdar dýrtíðarviðbøtur ríkiskassans vegna.)

At fólkalöflokksmenn og gamla sjálvstýrismenn ikki eiga skomm í livinum. Krevja Danir at gjalda tað, sum vit undir krígvum goldu okkum sjálvum! So langt niður sukkur teir!

17. tåttur: »Virka fyrri at læknaflöskjan í Klakksvík verður loyst við samráðing á lögligan hátt uttan eykaútreiðslur fyrri landskassan (skrivað niður eftir diktat frá Hákon Djurhuus).

Bara hetta seinasta: uttan eykaútreiðslur fyrri landskassan, ger tað ómóguligt at loysa læknaflöskjuna til vildar Norðoyinganna. Tí Hákon Djurhuus og allir vita, at tað var hvørjum manni greitt, at uppskotið frá ríkisumboðsmanninum, landsstýrinum, flokks-

formonnum, umboðsmanna Føroyinganna, sjúkrastýrisins og landslæknans forútsætti, at landskassin mátti koma til at hava eykaútreiðslur.

18. tåttur: »Møguleikarnir fyrri at seta á stovn eina útgerðarmiðstöðu verða at kanna.«

Landshandilin altso dripin. Tann stóri parturin av skipum okkara, sum ikki kundu koma út uttan landshandilsins hjálp, verður nú ætlandi avhövdaður (til Dahl og Kjölbro at syfta inn, sum teir hava syft so mong av hinum skipunum.)

Fíggarnevnd lögtingsins.

Növnini í klombrunum eru tiltaksmenninir.)

P. M. Dam (J. P. Davidsen), Richard Long, Djóni í Geil (Knud Nygaard, Poul Petersen), Andreas Djurhuus, Johan Poulsen (Hans Iversen, Trygvi Samuelsen), Hanus við Högdalsá, Erlendur Patursson (Frederik Hansen, D. P. Danielsen).

UMSÖKNARNEVND:

Poul Petersen, Leon Joensen, Frederik Hansen.

LANDSSTYRISMÁLANEVND:

Knud Nygaard, Hans Iversen, Erlendur Patursson.

Lögtingið fór heim seinasta mánaðag. Kemur ikki saman aftur fyrr enn 1. februar 1955.

Poul Reumert og Osvald Helmuth higara

Ríkisumboðið sigur frá, at Dansk-færøsk kulturfond í lötuni arbeiðir fyrri at fáa teir báðar mætj sjónleikarnar Poul Reumert og Osvald Helmuth higara. Fæst hetta í lag verða teir ætlandi at koma higara í apríl mánaða komandi ár.

Ein Tøkk

til skiparan og teir á Ternuni fyrri beinsemi ímót mæri á ferðini norðviri tann 4.12 og til skiparan og teir á Vesturleiði, ið tóku meg umborð á Glyvursnesi á ferðini vesturyvir.

S. PETERSEN.